



Projekt Košice Európske Hlavné Mesto Kultúry 2013 (Evaluačná správa 2012 – 2014)

Oto Hudec, Peter Džupka, Miriam Šebová
Ekonomická fakulta, Technická univerzita v Košiciach



KOŠICE2013
EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY

Obsah prezentácie

1. Návštevníci a návštevnosť
2. Ekonomické prínosy EHMK
3. Imidž mesta Košice a závery.

Témy a údaje pre spracovanie štúdie

- **Európsky výskumný model pre hodnotenie EHMK**, ktorý odporúča Európska komisia
- Metodika vyvinutá **Univerzitou v Liverpoole: Impacts 08**
- Zber údajov 2012 – 2014
- Prvý prieskum už v 2007

	2012	2013	2014	Σ
Dotazníky na podujatiach	977	2243	367	3587
Dotazník o Košiciach	419	258	343	1020
Σ	1396	2501	710	4607

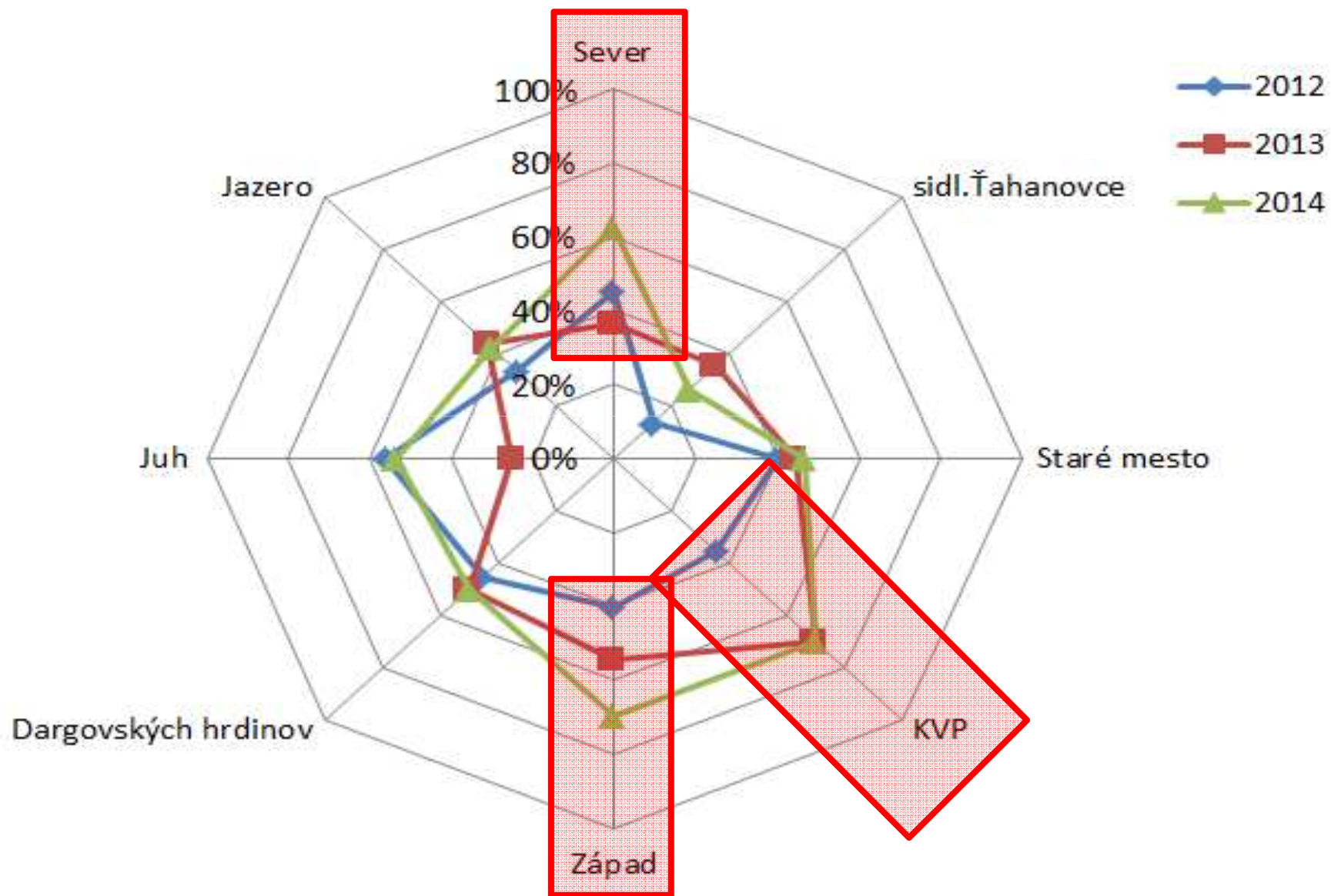
1. Návštevníci a návštevnosť podujatí EHMK

Kto boli návštevníci podujatí EHMK a aké podujatia navštevovali?

Oblíbené kulturné žánre

2012	2013	2014
1. Film	1. Umenie na otvorenom priestranstve	1. Film
2. Umenie na otvorenom priestranstve	2. Film	2. Podujatia populárnej hudby
3. Podujatia populárnej hudby	3. Podujatia populárnej hudby	3. Umenie na otvorenom priestranstve

Zvýšenie ponuky kultúry na sídliskách



Hlavné závery

- **Košická kultúra omladla** - študenti tvorili tretinu všetkých návštevníkov, a umožnil participovať na kultúrnych akciách aj nižším príjmovým skupinám – nezamestnaným a dôchodcom.
- S projektom Košice EHMK sa postupom času stotožnili **všetky vekové kategórie obyvateľov** mesta Košice.
- Zvýšil sa počet Košičanov, ktorí pravidelne navštevujú kultúrne podujatia.
- Novým obľúbeným kultúrnym žánrom, ktoré prinieslo EHMK je **umenie na otvorenom verejnom priestranstve**.
- Zvýšila sa **dostupnosť kultúrnych aktivít** mimo centra a na sídliskách, čím sa podarilo decentralizovať kultúru aj geograficky do okrajových častí mesta
- Prevažuje **pozitívne hodnotenie kvality organizovaných podujatí**. Takmer 90% respondentov by odporúčalo navštevovať priateľom podujatia EHMK.

2. Odhad ekonomických prínosov projektu

Aké ekonomické zdroje priniesol projekt EHMK do Košíc?

Ekonomické prínosy

- **Analýza ekonomických prínosov:**
 - Meria celkový efekt súvisiaci s projektom Košice EHMK 2013;
 - Založená na masívnom primárnom výskume v rokoch 2012 a 2013;
 - Celkový ekonomický prínos kvantifikovaný s využitím regionálnych multiplikátorov odvodených z Input-Output matice SR.
- **Metóda kontingentného ocenenia projektu Košice EHMK 2013 ako verejného statku:**
 - Oceňuje hodnotu projektu pre obyvateľov mesta Košice;
 - Založená na hypotetickom scenári v ktorom majú obyvatelia určiť koľko by boli ochotní prispieť na ďalšiu prevádzku aktivít a infraštruktúry vytvorenej projektom;
 - Identifikácia priemernej ochoty platiť s využitím dichotomickej otázky a vytvorením logit modelu.

Analýza ekonomických prínosov - výsledky

Priame výdavky	Hodnota priamych výdavkov v €	Celkové multiplikátory			
		Výsledky multi-plikátora výstupu	Výsledky multi-plikátora príjmu	Výsledky multi-plikátora zamestnanosti	Výsledky multi-plikátora pridanej hodnoty
Investície	59 376 559 €	100 553 200 €	10 734 726 €	771	38 591 805 €
Výdavky na program	7 509 824 €	9 673 824 €	1 228 965 €	99	6 634 198 €
Marketing	748 954 €	1 659 984 €	274 146 €	7	548 017 €
Zariadenie a iné výdavky	1 334 203 €	2 289 654 €	470 591 €	26	1 049 988 €
Mzdy	967 497 €	1 571 590 €	229 851 €	12	628 015 €
SPOLU Priame výdavky	69 937 037 €	115 748 251 €	12 938 279 €	917	47 452 023 €
Výdavky návštevníkov	Hodnota výdavkov návštevníkov v €	Výsledky multi-plikátora výstupu	Výsledky multiplikátora príjmu	Výsledky multi-plikátora zamestnanosti	Výsledky multiplikátora pridanej hodnoty
Výdavky na ubytovanie a stravovanie	13 987 121 €	23 502 418 €	5 282 682 €	247	10 237 681 €
Výdavky na dopravu v regióne	5 250 487 €	8 033 588 €	1 258 615 €	59	2 972 955 €
Výdavky na nákupy v regióne	11 588 114 €	19 886 604 €	4 087 283 €	226	9 119 591 €
SPOLU výdavky návštevníkov	30 825 722 €	51 422 610 €	10 628 580 €	532	22 330 227 €
Celkový vplyv projektu	100 762 760 €	167 170 861 €	23 566 859 €	1 449	69 782 250 €

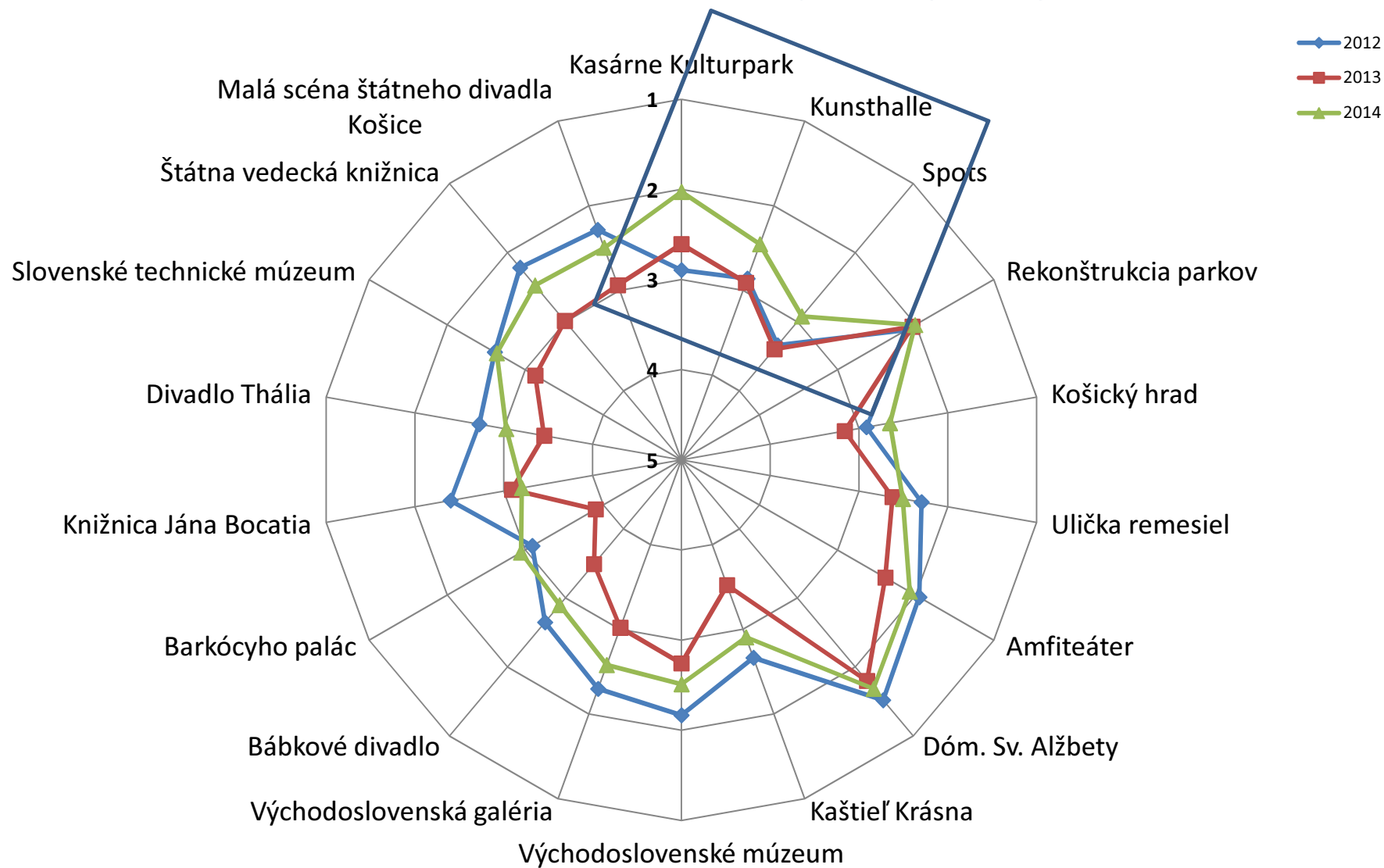
Metóda kontingentného ocenenia - výsledky

			Boli by ste ochotný za situácie popísanej v scenári platiť ročnú samostatnú daň na zachovanie kultúrnych aktivít a infraštruktúry vybudovanej v rámci projektu EHMK?		Celkom	
			áno	nie	Počet	%
Zúčastnili ste sa za posledný rok akejkolvek kultúrnej aktivity realizovanej v infraštruktúre vytvorenej projektom EHMK	áno	Počet	145	42	187	70%
		%	78%	22%	100%	
	nie	Počet	21	58	79	29,7%
		%	27%	73%	100%	
Celkom		Počet	166	100	266	
		%	62%	38%	100%	

Metóda kontingentného ocenenia - výsledky

Priemerná ochota platiť	V €	Populácia		Celková ochota platiť
Priemerná ochota platiť z modelu	6,71 €	288 141	Celková ochota platiť z modelu	1 933 426 €
Priemerná ochota platiť z modelu bez čiernych pasažierov	7,97 €		Celková ochota platiť z modelu bez čiernych pasažierov	2 296 483 €
Priemerná ochota platiť z otvorenej otázky bez čiernych pasažierov	8,53 €		Celková ochota platiť z otvorenej otázky bez čiernych pasažierov	2 457 842 €

Hodnotenie investičných projektov



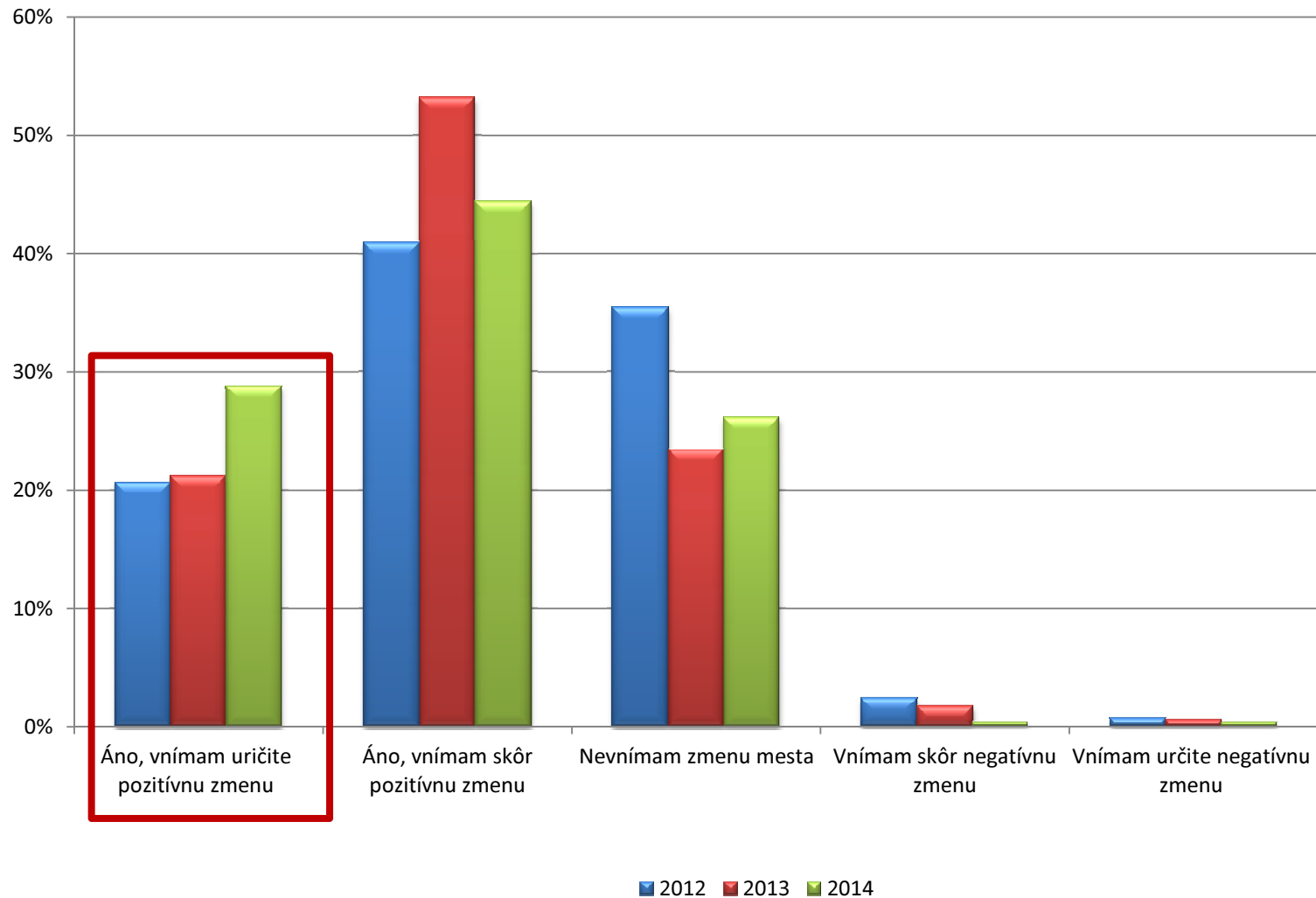
Hlavné závery

- V súvislosti s aktivitami EHMK **minuli návštevníci** v Košiciach v rokoch 2012 a 2013 viac ako **30 mil. €**.
- **Celkové výdavky** projektu Košice EHMK tvorili **70 mil. €**, prebudovala sa **kultúrna infraštruktúra** a na obdobie času realizácie sa vytvorilo **917 ročných pracovných miest**.
- Ekonomické aktivity EHMK dokázali **zvýšiť regionálny HDP** o 70 mil. EUR – cca 1% HDP kraja.
- **62% obyvateľov** by bolo **ochotných ročne prispievať** v priemere **7,97 EUR** na udržanie odkazu EHMK.
- Celková odhadnutá **hodnota projektu pre obyvateľov** mesta je **približne 2,3 mil. EUR v ročných platbách**.

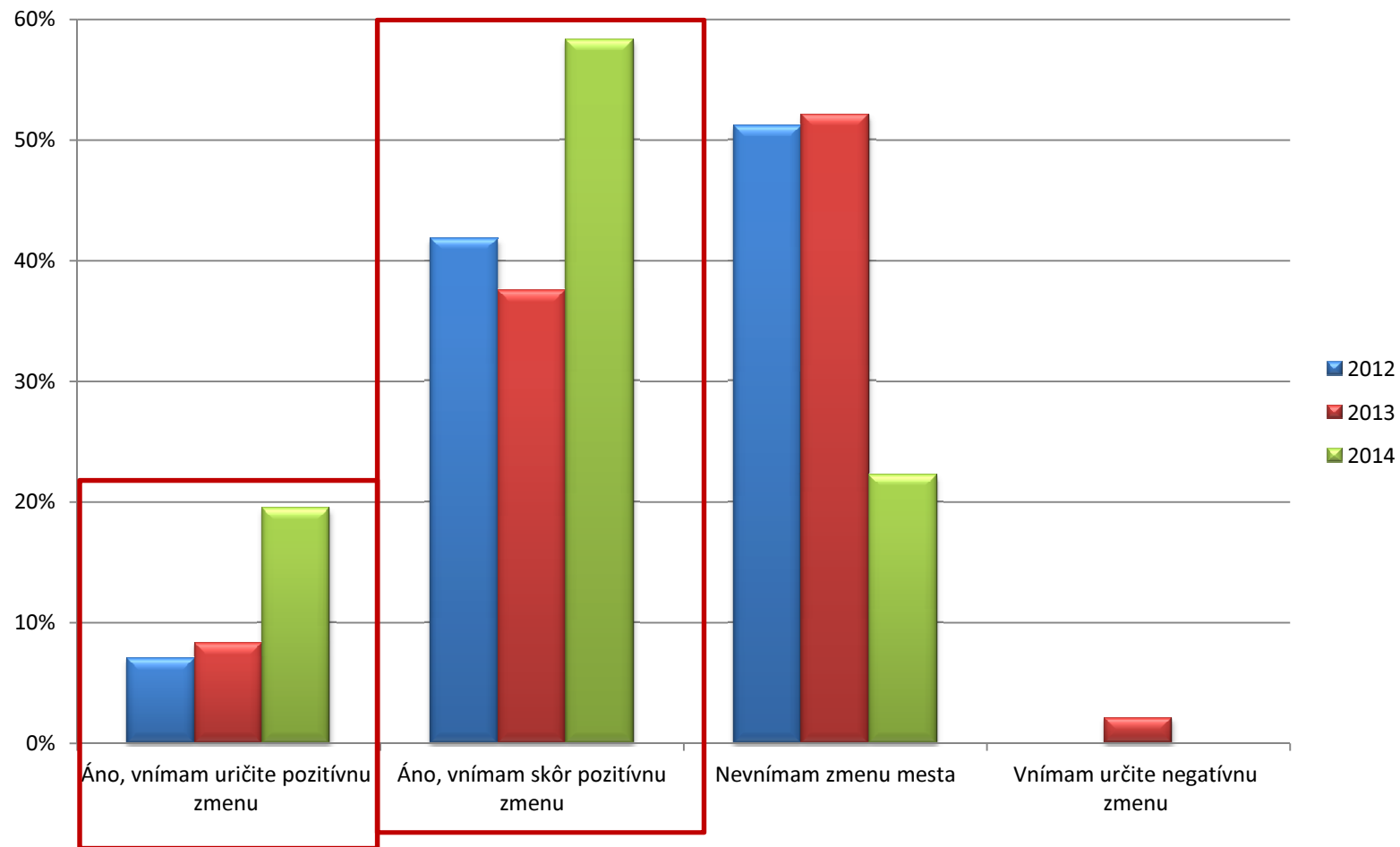
3. Imidž mesta Košice

Čo si myslia o Košiciach obyvatelia a návštevníci rok po EHMK?

Imidž Košíc u obyvateľov mesta

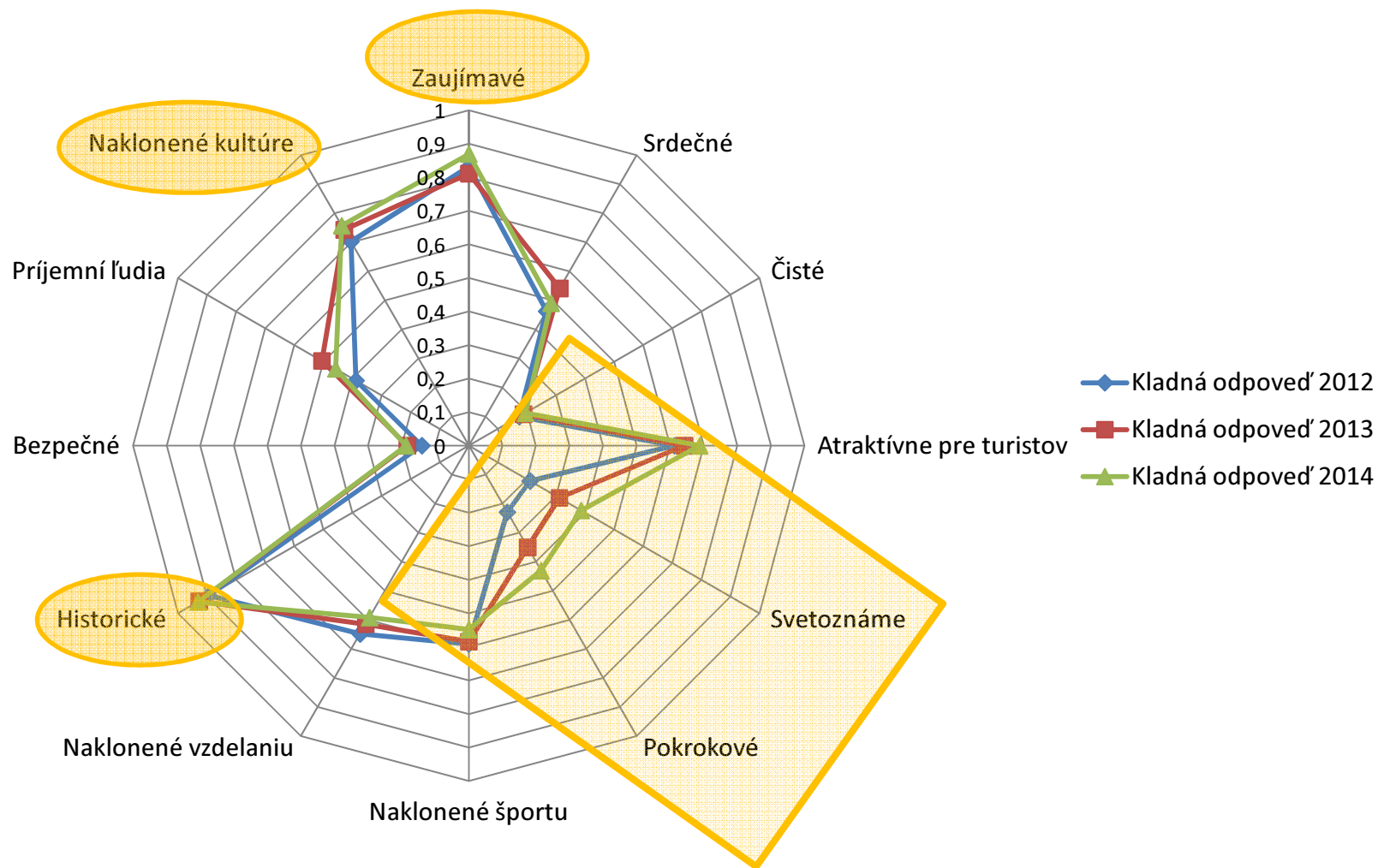


Imidž Košíc u návštevníkov mesta

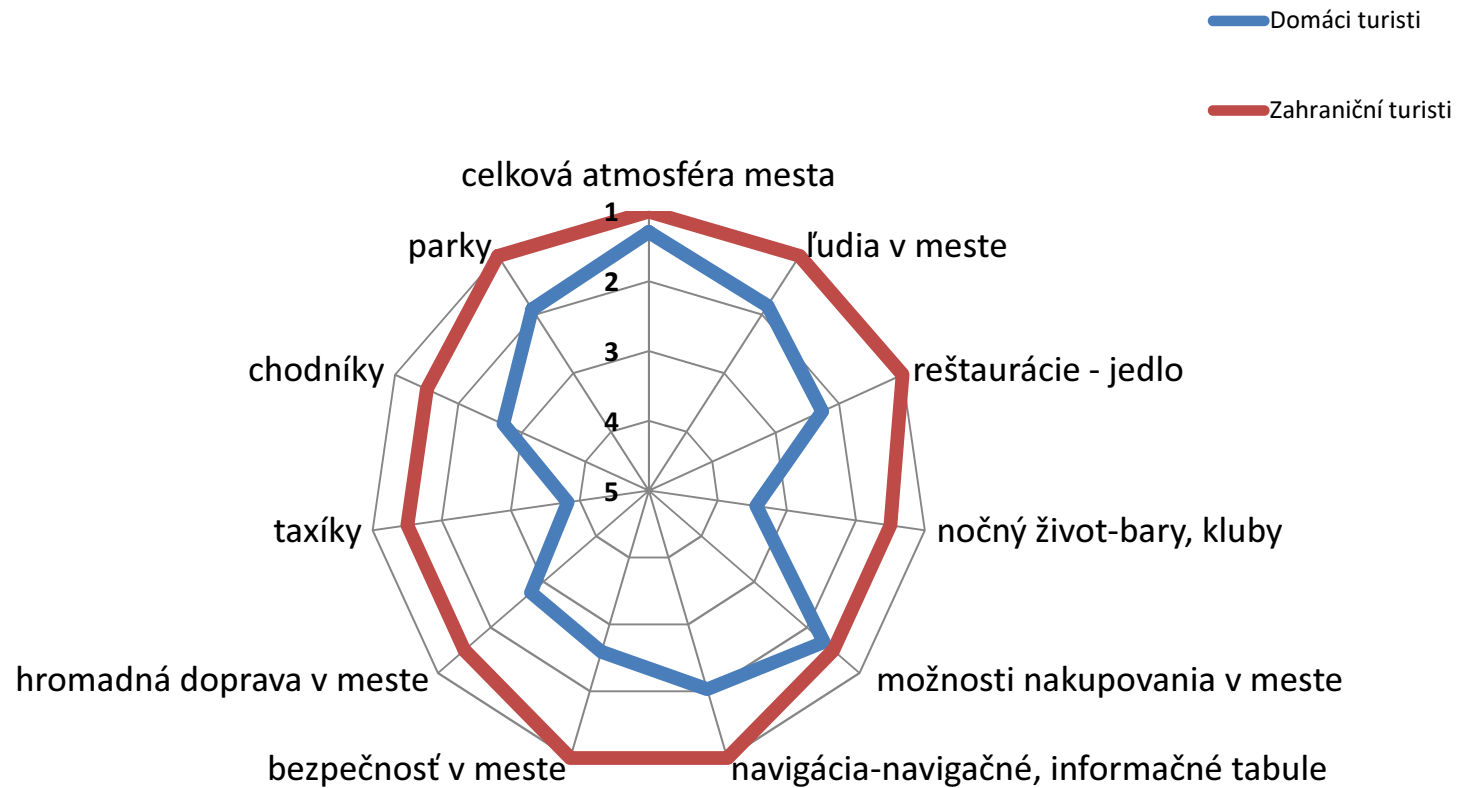


Takmer 80 percent

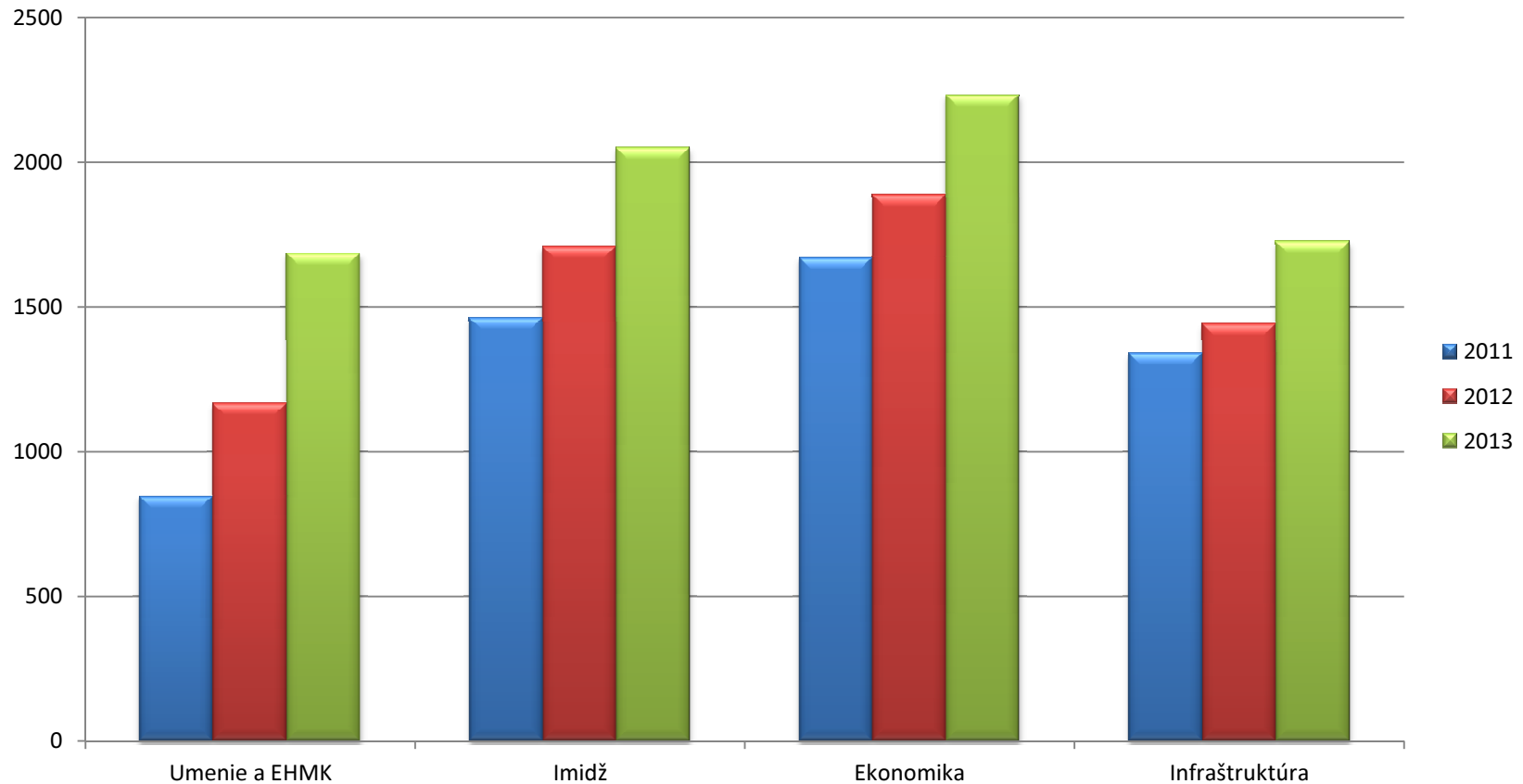
Aké sú Košice podľa Košičanov



Košice podľa turistov



Košice v slovenských médiách



Počet správ v médiách podľa kategórií

Zdroje informácií obyvateľov o kultúre – podujatiach EHMK



Hlavné závery

- **Košice omladli** - študenti tvorili tretinu všetkých návštevníkov, s projektom Košice EHMK sa (až) postupom času stotožnili **všetky kategórie obyvateľov** mesta Košice.
- Košice zažili rýchlu **generačnú** erupciu, ktorá zmenila atmosféru mesta a pozitívne zasiahla do jeho interného aj externého imidžu.
- Napriek tlaku na kvalitu podujatí pre náročnejšieho diváka sa projekt nestal elitárskym ani splývajúcou všehochuťou s cieľom uspokojiť každého – **ideové nastavenie** a ciele sa presadili.
- Hlavné ciele projektu EHMK 2013 boli stanovené dosť rozdielne-dlhodobejšie oproti zjednodušenému ponímaniu projektu ako byť európskou metropolou kultúry na jeden rok. V tom sa prejavoval **rozpor medzi komunikáciou projektu a očakávaniami** obyvateľov.
- Zvýšila **dostupnosť kultúrnych aktivít** mimo centra a na sídliskách, čím sa podarilo decentralizovať kultúru aj geograficky do okrajových častí mesta.

Hlavné závery

- Prostredníctvom rezidencií, návštev expertov na kreatívnu ekonomiku a rozvoj mesta, mobilít kultúrnych organizátorov sa získali **skúsenosti a znalosti** pre ďalšie pokračovanie a generovanie nových nápadov.
- **Projekt pohl atmosférou mesta**, zvýšil sebavedomie jeho obyvateľov a **priniesol aj ekonomické impulzy** (reštauračné a hotelové služby, vyvolané súkromné investície v okolí kultúrneho diania) v širšom centre mesta a čiastočne aj v okrajových častiach.
- Mesto Košice má dobrú šancu **rebrandovať sa** z bývalého imidžu východoeurópskeho postkomunistického mesta ťažkého priemyslu na mesto progresívne, aktívne, kultúrne a kreatívne.
- Ambiciózne ciele **europizácie dopytu po kultúre** so zachovaním špecifickej košickej kultúry definujú mesto ako **glokálne** – napojené na globálne a európske kultúrne vplyvy, ale so svojou vlastnou individualitou.
- Prieskum ukázal dôležitý výsledok – hodnotenie projektu EHMK sa naplno prejavilo **až s časovým odstupom**, po ukončení aktívneho roku 2013. Tento odstup bol dôležitý pre osvojenie a uvedomenie si jeho dôležitosti a potenciálu.

Aký prívlastok by ste dali Košiciam vy?

Ďakujeme za pozornosť

Oto Hudec, Peter Džupka, Miriam Šebová
Ekonomická fakulta, Technická univerzita v Košiciach